

De terugkeer van de joodse kindermoordenaar: wanneer de karikatuur middeleeuwse antisemitische tropen heropwekt

Joël Kotek, historicus en voorzitter van het Instituut Jonathas

De genocidesequentie die op 7 oktober 2023 door Hamas werd ontketend, veroorzaakte niet alleen een humanitaire ramp van enorme omvang, maar diende ook als katalysator voor de heropleving van antisemitisch discours en wel in vormen en proporties. Ver voorbij esoterische slogans of incidentele haatuitingen zijn het eeuwenoude antisemitische tropen – waarvan men dacht dat ze door hun historische associatie met de Shoah voorgoed zijn gedeclasseerd – die vandaag met verontrustend geweld terugkeren in de publieke discussie, zelfs binnen de meest gerenommeerde media. Centraal staat het uitgekauwde motief van de Jood als kindermoordenaar, bloedzuiger en bovennatuurlijk figuur van het kwaad. De Jood (nu vaak vermomd als zionist) verschijnt niet langer als burger, soldaat of politiek actor, maar als de incarnatie van het absolute kwaad. De beeldspraak van de vampier, de slachter, de bloedige offeraar – tot dusver gebruikt door nazipropaganda, extreemrechts pamfletisme, radicale ultralinkse retoriek en de meest haatdragende Arabisch-islamitische media – vindt vandaag opnieuw een vruchtbare voedingsbodem... in de Europese mainstreampers.

Wanneer Humo “Der Stürmer” herspelt

Een van de verontrustendste voorbeelden van deze heropflakking is de door het Vlaamse tijdschrift *Humo* geplaatste karikatuur op 31 juli (nr. 4430). De tekening toont een Israëliër/zionist/Jood (?) die in Gaza (Palestijnse kinderen) zonder verdoving “slacht”. De antisemitische ondertoon is al onmiskenbaar in de titel: “slachten zonder verdoving” verwijst expliciet naar de joodse rituele slacht, die in Vlaanderen intussen verboden is.

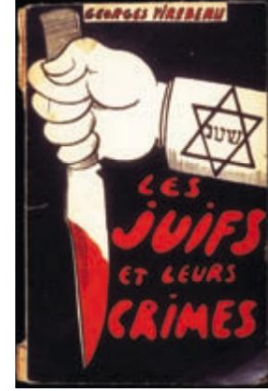
GAZA ONVERDOOFD SLACHTEN

Ook visueel is het antisemitisch: het bebloede lichaam van een Palestijns kind, omringd door doodsbangen kinderen die hetzelfde lot lijken te zullen ondergaan als hun leeftijdsgenootje: zomaar een slachthuis. En de begeleidende tekst laat geen greintje ambiguïteit toe: “Op 7 oktober 2023 viel Israël Gaza binnen. De rest behoort tot de gruwelijke geschiedenis, en huiveringwekkend heden. En toekomst, want de genocide gaat onverminderd voort”.

U hebt het goed gelezen: volgens *Humo* was het Israël – niet Hamas – dat de oorlog van 7 oktober startte. Bovendien klinkt de uitdrukking “de rest behoort tot de geschiedenis” als een expliciete echo van middeleeuwse bloedleugen-accusaties.

Beeld en bloed: archeologie van een antisemitisch trope

De link met de middeleeuwse bloedlibel – de mythe van Joden die kinderen doden voor rituele doeleinden – dringt zich op zonder omhaal. Ontkennen zou pure verdraaiing van de feiten zijn.

Historische voorbeelden zijn volop aanwezig: in 15de-eeuws Duitsland, 17de-eeuws Duitsland en Polen, 19de-eeuws Polen, 16de-eeuws Duitsland en zelfs Frankrijk in 1938.

De bloed rituele beschuldiging vindt zijn oorsprong al in de eerste eeuw in het heidense Egypte en wortelt diep in het westerse christendom vanaf de 12de eeuw, en kende een dramatisch dieptepunt in de 20e eeuw, met gebeurtenissen zoals het Kielce-pogrom (1946), waar 42 overlevenden van de Shoah werden vermoord onder de verdachtmaking dat ze een Pools kind zouden hebben ontvoerd om te offeren. Deze mythische waan – die men dacht van vóór de moderne tijd – duikt dus weer op zoals hij is, met dezelfde iconografie als die van de *Stürmer*, nu verspreid door een Belgisch cultuurmagazine. Dat is uiteraard geen toeval het secundair antisemitisme doet hier duidelijk zijn werk.

Secundair antisemitisme: een verdrongen schuldgevoel

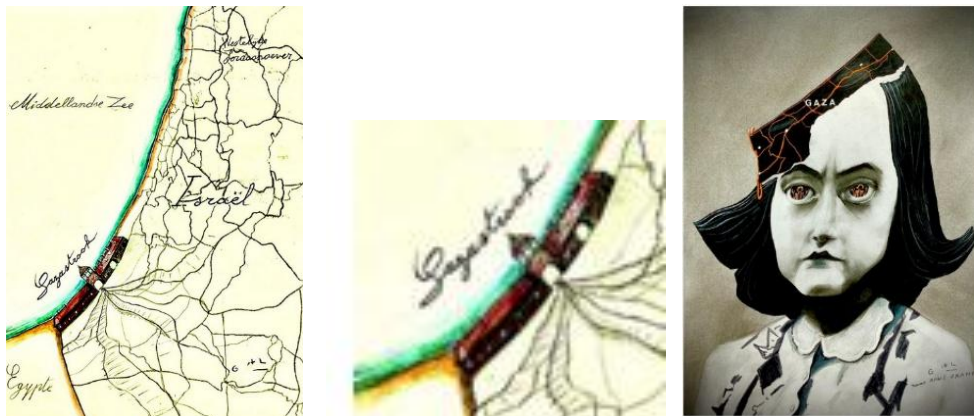
Het concept van secundair antisemitisme verwijst naar een haat tegenover Joden, niet ondanks Auschwitz, maar juist vanwege Auschwitz. Het is geen loutere retoriek, maar een psychologisch mechanisme waarbij men zijn eigen schuldgevoel over de Shoah omzet in vijandigheid. Zo biedt het demoniseren van Israël – vooral bij nakomelingen van collaborateurs – een manier om het historische gewicht van die schuld van zich af te schuiven. In plaats van het

verleden onder ogen te zien, verschuift men de focus naar Israël als nieuw symbool van absolute schuld.

Laten we niet vergeten dat **67 % van de Joden in Vlaanderen** tijdens de Tweede Wereldoorlog werd gedeporteerd en vermoord – in een klimaat van aantoonbare collaboratie. Tegen deze achtergrond biedt de oorlog in Gaza een **ideaal excuus** voor morele veroordeling van de Joodse staat, zogezegd in naam van de mensenrechten.

Zoals Vladimir Jankélévitch met profetische bitterheid schreef “*En stel je voor: als de Joden zélf nazi’s waren? Dat zou prachtig zijn.*”

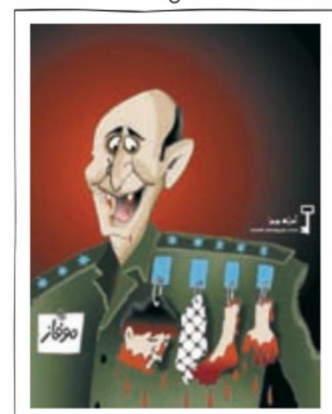
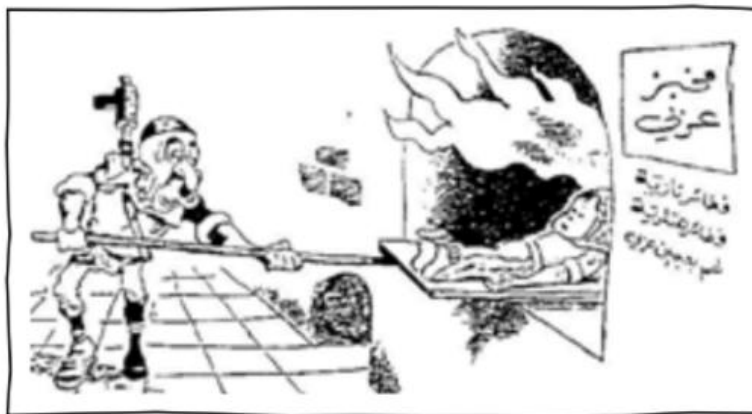

1) Affiche voor de antisemitische film “De Eeuwige Jood”. De vertoning ervan in Antwerpen op Paasmaandag 1941 leidde tot het enige pogrom in West-Europa. 2) Een karikatuur van de vader van de Vlaamse strip, Willy Vandersteen, alias Kaproen, in de brochure “Zóó zie Brussel de Dietsche Militanten” uit 1942. 3 en 4) Twee karikaturen van Gérard Alsteens (Gal), die moeiteloos bekroond hadden kunnen worden op de negationistische cartoonwedstrijd van Teheran. De eerste, een kaart van het Midden-Oosten, werd in juni 2025 uitgeroepen tot karikatuur van het jaar 2024. Commentaar van *Le Soir*: “Gal is samen met Lectrr de lauréat van de 25ste editie van Press Cartoon Belgium. Op zijn kaart valt op dat de enige toegangspoort tot de Gazastrook die wordt gedoogd door de Israëlische overheid de vorm aanneemt van de beruchte poort van Auschwitz – een ronduit genocidale beeldspraak.” Deze veelvuldig herhaalde negationistische beeldtaal is afkomstig van een tekenaar die tot ere doctor werd benoemd aan de Vrije Universiteit Brussel (VUB).

De tekening van Humo, met de huiveringwekkende titel “Slachting zonder verdoving”, illustreert perfect dit mechanisme van zelfontschuldiging. Deze afbeelding, waarin wordt gesuggereerd dat Israël bewust kinderen doodt –

doelwitten van een lopende genocide –, is geen simpele provocatie. Het is een herneming, bewust of onbewust, van een eeuwenoud christelijk verbeeldingspatroon én van een zelden erkende schuld tegenover de Joden.

Het motief van de Joodse menseneter, van de kindermoordende Jood, van de bloeddorstige Jood: stuk voor stuk figuren uit het antisemitische repertoire van Europa – en inmiddels ook van de Arabisch-islamitische wereld.

De beschuldiging van genocide en kindermoord komt in de Arabische wereld sinds 1982 herhaaldelijk voor. De eerste karikatuur is Egyptisch en dateert uit 2000, de tweede afkomstig uit Qatar (2002), de derde uit Koeweit (april 1988), en de vierde Palestijns (2003). Allemaal lang vóór de huidige oorlog in Gaza.

De gewoonte om Joden af te beelden als menseneters en vampiers kleeft, zoals het pleister van kapitein Haddock, aan het collectieve onderbewustzijn van het christelijke Westen.

Deze clichés zitten zo diep verankerd in de gekwetste psyché van het Westen dat ze bij het minste voorval – en het Israëlijsch-Palestijnse conflict biedt voortdurend zulke voorwendsels – telkens weer met kracht en felheid opduiken: ontspoorde karikaturen, overtrokken en beledigende standpunten, demonisering van een hele natie en een volledig volk.

En zelfs wanneer de hele machine op hol slaat en krankzinnig wordt, lijkt niemand zich daar nog door te laten raken...

Waarvoor staat de karikatuur van Humo?

De realiteit – hoe weigerachtig men ook is om te zien – is dat *Humo* wel degelijk een duidelijke grens heeft overschreden: die tussen legitieme kritiek op Israël als democratisch land en de hernieuwde activatie van antieke, diep verwerpelijke stereotypen. Het gaat niet om de verdediging van Netanyahu of Israël, verre van, maar om het ontmaskeren van een systemische retoriek: zodra Israël ter sprake komt – en niet Rusland, China, Soedan, Syrië of Palestina – duiken de ergste beschuldigingen op: Israëlische leiders als bloeddorstige monsters, Israëliërs als medeplichtigen, de Jood trekt opnieuw zijn oude gewaden aan, tijdelijk opgeborgen in het rek van het toneel – die van het Beest. De aanklacht van genocide vervangt hier die van deicide en kindermoord. In christelijke samenlevingen verweet men Joden de moord op Christus; in geseculariseerde samenlevingen beschuldigt men hen van volkerenmoord. In beide gevallen moet de schuldige Jood moreel verbannen worden – zelfs als slachtoffer blijft hij schuldig volgens de antisemitische logica.

Deze retoriek van verbanning en ontologische uitsluiting ligt aan de basis van het ondermijningswerk dat Belgische media – zowel Nederlandstalige als Franstalige – voortdurend verrichten.

Antisemitisme, laten we dat vooral niet vergeten, berust altijd op een omkering van de werkelijkheid.

De werkelijke genocidale sequentie van 7 oktober 2023 werd uitgelokt door Hamas en zijn bondgenoten. En toch – laten we dat goed in gedachten houden – is het Israël, het slachtoffer van die aanval, dat in het bewuste tijdschrift als dader wordt aangemerkt.

“Op 7 oktober viel Israël Gaza binnen,” staat er letterlijk.

Dat is niet zomaar een feitelijke fout — het is een waanzinnige ontkenning van de realiteit: op die dag werden meer dan 1.200 Israëlische burgers vermoord, verminkt, verkracht en verbrand, onder wie ook baby's die door Hamas-commando's in stukken werden gereten.

Het lijkt misschien een paradox, maar dat is het niet.

We weten het al te goed: in de antisemitische verbeelding doet de werkelijkheid er niet toe.

De Jood is altijd schuldig. Zelfs als hij slachtoffer is, is hij dader. Die omkering is geen misverstand, maar een paradigmatisch beginsel.

In dat opzicht maakt de correctie van Humo het alleen maar erger. Daarin staat het volgende:

“Correctie – In nummer 4430 van HUMO publiceerde de redactie een onderschrift bij het schilderij van Kama & Seele, dat begon met de zin: ‘Op 7 oktober 2023 viel Israël Gaza binnen.’ Deze bewering is feitelijk onjuist: op 7 oktober was het Hamas dat een aanval lanceerde, waarop Israël nog dezelfde dag reageerde met luchtaanvallen.”

Die zogenaamde correctie is beneden alle peil – eerder lachwekkend. Het is alsof men zou zeggen:

“Sorry, het waren niet de Polen die in september 1939 Duitsland zijn binnengevallen.” Wat denkt de heer Van Thilo hiervan?

Humo, een antisemitisch medium?

Moet Humo worden beschouwd als een antisemitisch medium?

Die vraag is gerechtvaardigd, gezien de herhaalde – en amper verhulde – antisemitische boodschappen die dit blad maand na maand verspreidt.

Wat alleszins vaststaat, is dat Humo een karikatuur heeft gepubliceerd die niet zou misstaan in *Der Stürmer*, het notoire nazistische weekblad dat tot in 1945 beelden verspreidde van kindermoordende Joden.

Men herinnert zich dat de hoofdredacteur van *Der Stürmer*, Julius Streicher, hoewel hij niet persoonlijk deelnam aan de uitvoering van de genocide, in Nuremberg toch ter dood werd veroordeeld.

Elke bloedmisdad begint met een misdad van pen en inkt.

Laat het duidelijk zijn: wij pleiten niet voor een mes in de keel van de verantwoordelijken en aandeelhouders van Humo. Wij zijn geen Brusselmans.

Het meest ijzingwekkende in deze zaak is dat Humo geen enkele verontschuldiging zal aanbieden en nergens op afgerekend zal worden. Integendeel, het aanklagen van de “zionistische menseneter” wordt in dit vlakke land zelfs beloond. De straffeloosheid van het antisemitisme lijkt totaal.

Onder het voorwendsel van satire (?), lijkt werkelijk alles toegestaan zodra het over Joden gaat – zelfs het aanzetten tot moord.

Er is geen reden om terug te komen op de vrijspraak van Herman Brusselmans, die in datzelfde blad verklaarde dat hij een mes in de keel zou steken van elke Jood die hij tegenkwam.

Laten we liever wedden dat Brusselmans (een ware slachter in wording) en het duo Kama & Seele binnenkort een eredoctoraat zullen ontvangen van een van onze trotse Vlaamse universiteiten en/of Iraans.

De karikatuurprijs van 2025 lijkt nu al beslist voor onze twee tekenaars.

Laat ons dit vooral niet vergeten: elke misdaad tegen de menselijkheid wordt noodzakelijk voorafgegaan door haatdragende woorden en beelden.

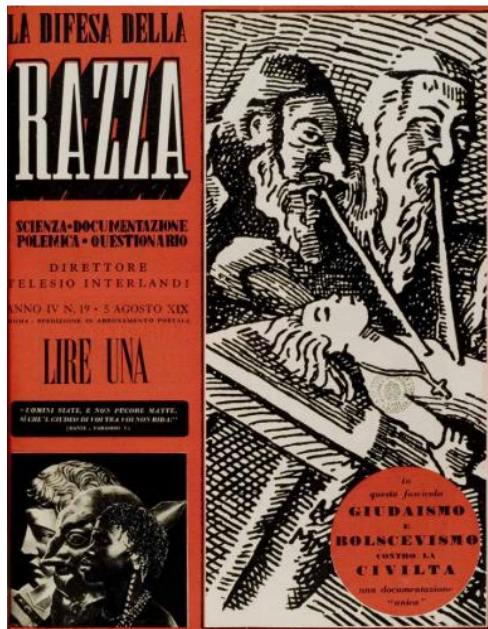
Het bloed van de Joden: een antisemitische retoriek herleeft in België

Antisemitisme is niet louter een vorm van haat of een mening — het is een syntaxis, een gecodeerde manier om het kwaad toe te wijzen en af te beelden.

Deze woordenschat, geërfd uit de christelijke middeleeuwen, gerevitaliseerd door de politieke moderniteit, gevoed door offerfantasieën, bloederige obsessies en dromen van overheersing, heeft zich misschien lange tijd verscholen — maar is nooit verdwenen.

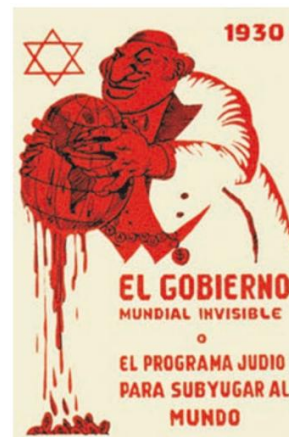
Het is als een vuur dat onder de as smeult en alleen op het juiste moment wacht om opnieuw op te laaien...

Het toneel verandert, maar het script blijft hetzelfde.

Moord op Gertrude Lenhoff (10 jaar), *Der Stürmer*, 1937

Een “klassiek” voorbeeld van het antisemitische beeldgebruik uit het Derde Rijk.

“Het bloedmotief blijft aan Joden kleven

De bolsjewistische leider Trotski in het extreemrechtse blad *Kladderadatsch* en de kافت van de *Protocollen van de Wijzen van Sion*, Spaanse uitgave uit 1930

Israëlische premiers als vampiers. Jordanië, 2000 (Ehud Barak) Jordanië, 2006 (Ehud Olmert) België, 2025 (Benjamin Netanyahu, karikatuur door Dubus, *La Libre Belgique*, 20 juni 2025)

Conclusie

Het icoon van de onmenselijkheid: de Joodse slachter, een postmoderne antisemitische figuur – rood, bruin, groen. De boodschap die *Humo* verspreidt is allesbehalve neutraal. Ze activeert een oude, goed geoliede beeldtaal. De trope van de “**Joodse slachter**” is daarbij bijzonder veelzeggend.

Het keert telkens terug in verschillende gedaanten – zoals in deze karikatuur van

Ralph Soupault, een communistische tekenaar die later collaboreerde met de nazi's, waarin een Jood wordt afgebeeld met een mes in een slachthuis.

Soupault, *Aan de schandpaal*, 27 september 1940.

Een **Joodse slachter**, met een met bloed besmeurd schort, **wrijft zijn handen** aan de ingang van een kraam waar twee gekruisigden hangen.

Het onderschrift bij de tekening luidt:

“Kosjer vlees... levert veel op en kost bijna niets.”

De eerste karikatuur is Egyptisch (2004). De twee andere zijn Palestijns (2002 en 2001). De onderste karikatuur (2001) komt van de officiële website van de Palestijnse Autoriteit.

De rechter affiche, uitgebracht in 2002 door de Unie van Palestijnse Studenten en een studentenvereniging van de Universiteit van San Francisco, toont onmiskenbaar de directe link tussen antizionisme en antisemitisme: het Palestijnse kind wordt expliciet voorgesteld als “geslacht volgens de Joodse ritus”. Hetzelfde geldt voor de tekening links, gemaakt door **Éric Buzin**, een naaste medewerker van de Franse fascist **Alain Soral**. De gebruikte beeldtaal is puur antisemitisch: “Het vee wordt geslacht... zoals voorgeschreven door de Talmud.”

Ten laatste, herinnert men zich ook dat ooit een Joodse slager in Londen werd verdacht... Jack the Ripper te zijn.

Die obsessie is niet onschuldig. Ze plaatst de Jood in een denkwereld van wreedheid, vlees, bloed en vermindering.

Ook in het geval van de door *Humo* gepubliceerde tekening mag men zich terecht afvragen welk schilderij via artificiële intelligentie werd gepasticeerd.

Het gaat om een werk van de Franse schilder Victor Gabriel Gilbert, waarin een... “slager”, “met een baard”, “gekleed in blauw” wordt afgebeeld.

Toeval? Verborgene toespeling? Onbewuste verwijzing naar Georges-Louis Bouchez, voorzitter van de liberale partij (MR), die tegenwoordig het mikpunt is

van kritiek vanwege zijn genuanceerde en evenwichtige houding ten aanzien van het conflict in het Midden-Oosten? Ironische knipoog? Grafische truc? Geniepig suggestie? Opborrelend onderbewuste?

De vraag is legitiem. Want het beeld is, ook hier, niet neutraal. Het past binnen een logica van rituele beschuldiging.

Het is dan ook van belang te herinneren aan de definitie van antisemitisme van de Internationale Alliantie voor de Herinnering aan de Holocaust (IHRA), die door de Belgische Senaat werd aangenomen.

Die definitie stelt dat ook een niet-Jood slachtoffer kan zijn van antisemitisme, als hij als “verjoodst” wordt beschouwd.

De hetze tegen Georges-Louis Bouchez is daar een treffende illustratie van — en dat lang vóór 7 oktober, zoals blijkt uit drie fotomontages die gepubliceerd werden op de website *islam-chretien.be* werden gepubliceerd.

Daarin werd Bouchez, net als Sophie Wilmès, gelinkt aan COVID-19, aan halalvoeding en, uiteraard, aan Israël. Begrijp wie kan. Zoals Jean-Paul Sartre vlak na de oorlog schreef in zijn nog altijd actuele werk over de joodse kwestie: “Antisemitisme is bovenal een kwestie van hartstocht.”

Op de dreiging van het joods-bolsjewisme volgt nu het gevaar van het joods-liberalisme.

Zo lezen we onder de pen van Emmanuel Colbrant, een zonderling die overging van het socialisme naar het katholicisme en recent nog naar de islam (2024):

“De grootste communisten waren Joods, dus is de MR nog steeds trots Israël te steunen?” (*Sic*) Zoals duidelijk blijkt: de standpunten van de MR zijn verdacht, en dat zelfs in de mainstream pers. Zo vroeg *Le Soir* zich onlangs nog af waarom G.-L. Bouchez de Staat Palestina zou willen erkennen.

De meest logische verklaring – namelijk dat hij als voorwaarde het terugtrekken van Hamas eist, een islamo-fascistische beweging die haar eigen bevolking offert op het altaar van haar doodscultus – wordt nauwelijks vermeld.

Moet men eraan herinneren dat zijn partij de tweestatenoplossing ondersteunt? De journalist van *Le Soir* gaf echter de voorkeur aan een andere piste: electorale berekening, of erger nog, joodse invloed. Heeft die hypothese enig gezond verstand, als men weet dat de Joden slechts 0,27 % van de Belgische bevolking uitmaken en dat er in Wallonië hooguit 3.000 Joden zouden wonen? En geen enkele bankier! De vraag stellen is haar beantwoorden. Die aantijgingen, die insinuaties gaan veel verder dan gewone politieke meningsverschillen. Ze maken deel uit van een onbewust mechanisme van stigmatisering en demonisering.

Kroll 1) *Le Soir*, 13 juni 2025: Wie heeft de geweldspiraal van 7 oktober 2023 in gang gezet? Israël – of toch Hamas, dat blijkbaar per definitie altijd onschuldig is? 2) *Le Soir*, 1 augustus 2025:

In België lijkt het duidelijk: wie Hamas bekritiseert zoals Bouchez, wordt meteen afgedaan als onderworpen aan Israël.

Maar wie is eigenlijk verantwoordelijk voor de verpalestinisering van het Belgische politieke debat?

Bouchez? Of eerder Rousseau, die zijn racistische uitschuivers – onder andere tegenover de Roma – wil doen vergeten door zich een nieuwe onschuld aan te meten?

Antizionisme is in België vandaag, voor een deel van links op zoek naar moslimstemmen, niets anders dan een herverpakking van de politiek van het minste kwaad – een aanpasbare wisselkoers.

En de beelden die dit voeden, zijn niet zomaar woorden of tekeningen: het zijn oproepen – impliciet of expliciet – tot uitsluiting en ontmenselijking, die vaak de weg banen naar het ergste.

Joël Kotek

Oxford – Brussel, 1 augustus

NB: In Vlaanderen, paradox der paradoxen, lijkt de enige partij die vandaag in staat is – zij het met aanzienlijke moeite – het collaboratieverleden van een deel van de Vlaamse beweging onder ogen te zien, met andere woorden het zogenaamde Auschwitz-complex op termijn te overstijgen, de N-VA te zijn. Deze partij is nochtans de rechtstreekse erfgenaam van het Vlaams-nationalisme, waarvan een niet onbelangrijk segment zich tijdens de Tweede Wereldoorlog in de collaboratie met het nationaalsocialistische regime heeft gecompromitteerd. Evenwel, analoog aan de transformatie die de katholieke Kerk meer dan zestig jaar geleden onderging (Vaticaan II), lijkt de N-VA, onder leiding van Bart De Wever, een eigen vorm van geheugenherziening te initiëren: niet door het beladen verleden uit te wissen of te minimaliseren, maar door het met grotere luciditeit en kritische distantie tegemoet te treden – zij het niet zonder aanzienlijke moeilijkheden, zoals reeds vermeld. Binnen de N-VA zijn er talrijke critici van Israël – onder wie enkele prominente figuren – hetgeen aansluit bij wat doorgaans wordt aangeduid als secundair antisemitisme. De weigering van de Vlaamse minister-president Matthias Diependaele om nieuwjaarswensen aan de Joodse gemeenschap over te brengen, illustreert de persistentie van een diepgeworteld en grotendeels verdrongen schuldgevoel. (15 augustus).